

PC
5384

107.

EGYHÁZI BESZÉD,

MELYET

MÉLTÓSÁGOS S FŐTISZTELENDŐ

K R Á L J Ó Z S E F,

CIMZ. SCOPIAI PÜSPÖK,

APÁT, PÉCSI SZÉKESEGYHÁZI ÉNEKLÓKANONOK

S PÜSPÖKHELYETTES

U R N A K

F. 1861. ÉVI PÜNKÖSD ÜNNEPÉN

A PÉCSI SZÉKESEGYHÁZBAN

TARTOTT

ARANYMISÉJE ALKALMÁVAL

MONDOTT

SZAUTER ANTAL,

TANÍTÓKÉPEZDEI TISZELÉS A PÉCSI EGYESÍTETT TANINTÉZETEK

IGAZGATÓJA.

EGYHÁZI BESZÉD,

MELYET

MÉLTÓSÁGOS S FŐTISZTELENDŐ

K R Á L J Ó Z S E F,

CIMZ. SCOPIAI PÜSPÖK,

APÁT. PÉCSI SZÉKESEGYHÁZI ÉNEKLŐKANONOK

S PÜSPÖKHELYETTES

U R N A K

F. 1861. ÉVI PÜNKÖSD ÜNNEPÉN

A PÉCSI SZÉKESEGYHÁZBAN

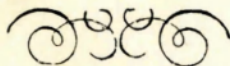
T A R T O T T

ARANYMISÉJE ALKALMÁVAL

M O N D O T T

SZAUTER ANTAL,

TANÍTÓKÉPEZDEI TANÁRS A PÉCSI EGYESÍTETT TANINTÉZETEK IGAZGATÓJA.

BIBLIOTHECA PP. FRANCISCANORUM
Conventus Quinque-Ecclesiensis

178353

PÉCSETT, 1861.

NYOMATOTT BITTERMANN KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Az Ur keze volt vele.

Sz. Luk. 1. 66.

Ha szemeimet e szent helyről székesegyházunk főoltárára fordítom, úgy ezek akaratlanul is észreveszik ama számot, az 50-est, amely üdvösségünk jeléről, a csinosan földiszított oltárkeresztről a mai ünnepély jelentőségét tünteti elénk. Mindenki tudja közülünk, hogy e mai ünnep nevezete pünkösd „Pentecoste“ görög szóból ered, mely szó ötvenet jelentvén, ezen ünnep nevezetétül azért választatott, minthogy ez valamint a zsidóknál volt, úgy nálunk is a husvét utáni 50. napra esik. Az ó szövetség történetéből tudjuk: Mózes az Ur parancsából meghagyá Israel fiainak, hogy husvét után 50-dik napon ünnepet üljenek a sinai hegyen adott törvény kihirdetésének emlékezetére s háladásul az Urnak az aratásban nyert jótéteményeért. A kath. egyház pedig ma azon nevezetes és nagyfontosságú esemény emlékezetét ünnepli, mely szerint a Jézus parancsához képest Jeruzsalembe tartózkodott tanítványokra, midőn épen vasárnapon egybegyűlve valának, a megígért Szentlélek Isten tüzes nyelvek alakjában leszállt s betölté őket mindazon malaszt ajándokival, melyek hitők szilárdítására, az evangelium csalhatlan hirdetésére, térítői buzgalmuk élesztésére s termékenyítésére, szóval a Jézus szentséges véréen szerzett egyháznak minden nemzet közti terjesztésére s a hiba, tévely s erőszak minden ármánya s rohama elleni teljes biztosítására szükségesek.* — Ez az egyház jelentőségteljes tana a mai nagy, már Mózes rendeletéből is „*legszentebb s legnevezetesebb*“nek nevezett Pünkösd ünnepéről.

Azonban 50-es számunk a mai ünnep dicső föltüntével még más nagyszerű ünnepélyt is jelent. A földiszított oltár, az

*Lonovics József „népszerű Archeologia“ 1. köt. 237. lap.

áldozárok karjain mutatkozó virágbokrok, az ártatlan gyermek-sereg fehérliliomai, a diszes koszorúk, a nagyobb szerű ünnepi fény hirdetik, hogy ftdő *Král József*, apát, székesegyházi éneklőkanonok s püspökhelyettes ur, ki egykor élte virágszakában ugyanigy ékesített oltárnál, ugyanily diszes papi környezet mellett ülte a Krisztus szeplőtlen jegyesével, az egyházzal kötött lelki menyegzőjének ünnepét, az most, e szűz szövetségben töltött 50 év után az Ur szőlejében a Szentlélek áldásdús kegyelméből létrehozott gazdag aratása emlékeül, hála s örömtelten járul az oltárhoz papi menyegzője 50. évnapját a szent miseáldozatban ünnepelni.

Es ime ötven év után is a testi s lelki erők teljes birtokában képes ft. ünnepelt öregünk szent hivatásának terheit viselni! Ötven év mult el azóta, amidőn tisztos öregünk Urunkat s megváltónkat kezeivel legelőször emelé föl az ujszövetség oltárán, kérve őt, miszerént maradjon vele, és ma ötven év után hálát rebegnek neki ajkai; mert kérése oly nagy mérvben teljesült be rajta, hogy fölöttünk, kik nálánál ifjabbkoru áldozárok vagyunk, azon fenbecsű előnyvel bir, hogy mig mi az élet tengerén a habok és szirtek hullámai közt remegve hajtjuk törékeny sajkánkat, ő jámborul futott hosszú pályája után a révparthoz közelítve viharedzett karjaival biztosan tartja az evezőt s anynyi év folytán szerzett tapasztalatának kincstárából mindenkor képes ifjabb tisztársainak is üdvös tanácsot s utmutatást meríteni s áldva a mindenható lelkesülten elrebegni, hogy az évek hosszú során át az Ur keze volt vele! Ötven év előtt kéré az Urat, hogy atyai kezét ne vonja meg tőle, és ma 50 év után nem önmagának, hanem a közjónak élven bevallja nyiltan, miszerént az Ur keze, *digitus paternae dexteræ*, az Isten uja, a Szentlélek őt soha se hagyá el!! Ötven év előtt a világegyház szőleje Urát ekként kéré: „Oh Uram adj munkát!“ „Munkálkodni vágyódik lelkem gondviselésed dicsőítésére s embertársaim javára!“ És ma 50 év után e vigaszteljes szavakat hallja: Jó és hű szolgám élvezd munkád s fáradozásid gyümölcsét; de meghosszabítom még napjaidat, mig a koronát fölteendem fejedre!! Az Ur keze volt veled! Veled is maradand mindörökké!

Engedjétek meg nekem ma, hogy tisztos öregünknek aranymenyegzőjére részemről is csekély áldozatot hozhassak. De ne várjatok tőlem dicsérő beszédet. Igaz, aranymisés öregünk igen is gazdag az érdemekben; de sokkal gazdagabb szerénysége- és alázatosságában. A legszebb koszorú tehát, amelyet én, mint igénytelen szónoka ma neki átnyujthatok, az ő alapelvei szeréni

beszéd, és ha a legmagasabb lény gondviselése dicsőítésére szólandottam, úgy saját kittinő előnyei magasztalása is megtörtént. Elég! ha állíthatom: *Az Ur keze volt vele*; mert ő e nagy alapelv szerént élt: „*Boldog ama ember, akivel az Isten vagyon; mert az Ur keze az ember legnagyobb szükséglete s boldogsága!*“ És ez legyen tárgya mai beszédemnek; hiszen az Ur keze volt több mint 50 éven át tisztas öregünk szive tárgya.

Az Ur keze az ember legnagyobb szükséglete s boldogsága: mert 1-ször csakis ő vezérelhet s 2-szor csakis ő vigasztalhat bennünket valóban. Vezetése biztos, vigasza tartós. De egy szükséges hozzá K. H! Az Ur parancsainak megtartása. Maradjakot hivesek a törvényhez! E magasztos alapra építé ftdő öregünk egész éltét; ez alapelvekkel győzte le mindig az élet bajait; és ez alapelvek által leend egykor győzelme- s hervadhatlan koronájáról biztos.

És most nemes öreg! kérd az Ur úját, a Szentlelket, hogy szavaimnak tüzerőt ajándékozzon, hogy az isteni gondviselést dicsőítve mindenki belássa, miszerént Isten keze nélkül nincs állandó boldogság e földön! Az Ur keze legyen velem!!! Figyelmeteket kérem!

Ha az egész teremtés — ha minden, ami az ég és föld között van, Istent bizonyít s létét hirdeti nekünk; oh, úgy a történelem Isten legbölcsebb kormányzatát tanúsítja! A legmagasabb lény e kormányzata a mindenség alkotásával kezdődék s ez minden család és nép fölött kiterjeszkedvén mindaddig főálland, míg a teremtett lények az örökkévalónak trónja alatt s körül leendnek. E legbölcsebb kormányzatot az ős családok fői tisztelettel s bámulattal vevék észre s gyermekeiknek dicsőítve magasztalák. E legbölcsebb kormányzatot a legnagyobb hadvezérek s királyok teljes meggyőződéssel ismerék el s vezetése alatt boldogoknak érzék magukat. E legbölcsebb kormányzatot nemzedék nemzedéknek, nemzet nemzetnek, század századnak hirdeté és a legnagyobb s leghatalmasabb népek történeti évkönyveik a legborzasztóbb felforgatások előszámlálása után rendesen a legtüzesebb fölkiáltásokkal vannak telve: „*Az Ur keze műve ez!*“

E kéz az, amely az általános emberüdv első alapkövét letette. Az Ur keze az, amely ős apáinkat oly jótékonyan megál-

dotta s oly biztosan vezérlette. Az Ur keze az, amely az egyik világrész lakóit szétszórta, hogy ezek egy másikban boldogabbul egyesíttessenek. Az Ur keze az, amely az államok s birodalmak legnagyobb dulásai, lázangásai s forradalmi közepette nem ritkán a dolgok menetének hirtelen váratlan fordulatot adott. Az Ur keze az, amely a leghatalmasabb uralkodókat, e, néha zsarnokokká vált embereket a trónokról letaszította, s a gyöngéket helyeikre fölemelte. Az Ur keze az, amely a világ kezdetétől e jelen percig a nap alatt minden eseményt biztosan vezérelt s oly csudálatosan hozta létre. Az egész földkerekségen nem volt még eddig halandó, nem élt nemzet, amely e kéz mindenható ereje elől elrejtőzhetett. Még nem volt nemzet valóban boldog, amely szerencsését nem az Ur e vezérlő kezének köszönte volna. Általa kezdének egész tartományok s országok virágozni s fényleni; nélküle pedig elsüllyedének. Általa lőnek a nagy családok azzá amik; nélküle fénycsillaguk lettint. Az Ur keze az, amely e földön élő minden teremtménynek nélkülözhetlen, szükséges; nélkülözhetlen a királynak mint a koldusnak, szükséges a gazdagnak mint a szegénynek, a hatalmasnak mint a gyöngének, az egészségesnek mint a betegnek, a legnagyobbak mint a legkisebbnek. És ami legsajátságosabb: az Isten e vezérlő keze épen oly látható, épen oly csudálatos a kicsiben, mint a nagyban, a legszegényebb viskó szalmafüdele alatt, mint a palotákban. Leginkább látható és csudálatos az Ur keze a kath. egyház vezérlésében. Az Ur keze itt is az, amely a minden halandót oly anyai kegygyel ápoló kath. egyházat a történelem tanusító diadalokhoz vezérelte, amiért ma különösen öröm- s hálaérzéssel emlékszem meg ama megbecsülhetlen ajándokokról, melyeket az „*Isten ujának*“ nevezett Szentlélek Isten végetlen irgalma szerint Krisztus egyházával közölt s folytonosan közöl. Nagy ajándokok ezek, melyek aranyszáju sz. János szerint minden emberi ékesszólást felülmulnak. Tudjuk, a mai ünnepen alászállt Isten uja, a Szentlélek ada az egyháznak létet s azóta őt mindenható kegyelmével szünetlen élteti s védi. Az Isten uja az, amely által az egyház éltetve s védve már 19 századon át ingatlanul áll s minden vihar dacára állni fog a napok fogytáig. Lám a római császárok roppant hatalma, a zsidók engesztelhetlen gyűlölete s a pogány tudósok álbölcsésége összeesküdtek kiirtására, s habár 3 századig a legfélelmesb erőszak s összeesküvés dúlták kebelét, s a hívek minden nem- s kor-különség nélkül pásztoraikkal együtt a legborzasztóbb kinok közt koncoltattak föl s a keresztény vér az egész földkerekségen patakokban folyt, és mégis

mindeme keserűség közepette az Ur keze örökdedék egyháza fölött. A Krisztus kereszttaszalaja alatt vitézkedő s a Szentlélek kegyelmével erősített egyház igaz, néha küzdelmeiből sebhelyekkel rakva lépett ki; de ezek aranszáju sz. Jánosként csak szépségét növelték s ő örökifju létére túlélte minden ellenségét. Remekül jegyzi meg ide célzólag Chateaubriand: „Róma, mely határain merő kietlen pusztaságot szemlélt, azt hívé a pogány császárok alatt, hogy nincs mitől tartania, holott épen ezen sivatag téreken gyűjti össze a nemzetek táborait a mindenható. Négyszáz évnél több kellett e megszámlíthatlan tábor egyesítésére, noha a barbárok mint a tengerhullámok kergeték egymást. Egy csudálatos ösztön vezérlé őket, s olykor egyebek hiányában a rengeteg vadai szolgálnak kalauzul nekik. Egy titkos szót hallottak ők fölülről, mely őket éjszak s dél, kelet s nyugotról összehíja. S kik ők? Valóságos neveiket csak Isten tudja! Ismeretlenek mint ama kietlen puszták, melyekről kiköltöznek; nem tudják honnan jönnek, de igen, hová mennek, mint valamely lakomára úgy tódulnak a capitol felé, miként mondák, a római birodalom ledöntésére hivatva. Szlávok, Góthok, Alánok, Allemánok, Perzsák, Tatárok, Arabok és Mórok mindinkább a boszuló népek körébe keríték ama Isteneket, kik megrohanák az eget s ama rómaiakat, kik elnyomák a földet.“ És így a római császárok hatalma megsemmisült, birodalmuk össze-rogyott, a zsidó nemzet függetlenségét, templomát, hazáját veszve s az önmagára mondott átok sulyja alatt legörnyedve földönfutóvá lett; a pogány bölcsek s papok hite s tudománya esztelenséggé vált; míg a vértanuk kiontott vére sz. Ágoston s Tertulián tanítása szerént az uj keresztények magva lön. Isten vezérlő uja jelölte ki az egyháznak is utját a világtengeren, mert az egyház ama hajó, melynek árboca a kereszt, vitorláit a hit, remény és szeretet, főkormányosa maga Jézus, ki, bármint dühöngjön az üldözések fergetege, bármint fenyegeessenek a kisértetek tátongó örvényei, azt a Szentlélek malasztfuvalmi mellett a zátonyok és szirtek minden veszélye között a kivánt révparthoz fogja vezetni.

Ekként tanuskodik a történelem az Isten vezérlő keze mindenható ereje mellett s én kételkedem, hogy van valaki a jelenlevő őszbeborult aggastyánok között, ki életéleményeiben az Ur kezét, az Isten úját egyszernél többször szemlátomást ne vette volna észre! Benneteket hívlak föl tanukul ti öreg, megöszült férfiak! Pillantsátok végig éltetek történetét! Mondjátok meg nekem, mily csudálatosan vezérlé az Ur keze sorsotokat zsengekorotoktól

fogva? Hányszor szabadított meg benneteket a veszély tátongó örvényéből? Mily biztosan vezérlett az élet vészes szirtei között? Ki adta nektek a tiszteletet követelő öszfűrtőket? Ki tartá fön élet-erőtőket? ki egészségteket s élteteket? Ki hengerítette el szívetek-ről eme vagy ama nehéz s fájdalமாகat okozó köveket? Ki vezérlett benneteket a tévely s a bün utjáról az igazság és erény ösvényére? Elmélkedjeteك komolyan s el kell ismerneteك: „*Emberi kezek ezt nem tevék.*“

Midőn Józsue, Israelnek dicső vezére élte 110. évét be-töltve leélt napjaira visszapillantana s népetörténete csudálatos láncolatát, a gondviselés titokteljes folyását s az isteni vezérlés magasztos munkáját mély tisztelettel fontolóra venné, egybegyűjté Israel törzseit ezek vénei- s elüljáróival s szive lelkesültségéből fölkiálta: „Israel fiai! Agg vagyok s erőm elhagyott! Épen azért vessetek egy pillantást magatok körül s lássátok, mit tőn az Ur keze veletek s más nemzetekkel! Tekintsetek ama nemzetekre, kik benneteket rabigába akarának görbeszteni; de az Ur keze érettetek küzde! Pillantsatok vissza apáitokra, amidőn még a folyamon túl valának s miként vezérlé őket ide az Ur keze! A leg-hatalmasabb ellen által üldöztetve, a vörös tengerig hajtva; azonban az Ur keze megnyitá a vizeket s apáitok meg valának mentve s elleneitek a hullámoktól elnyelve! Emlékezzetek csak vissza amidőn ellenetek átkot monda rátok; de az Ur keze megálda benneteket! Nézzétek e földet, e hazát, amelyet az Ur ada nektek! Nézzétek városaitokat, szőlőiteket, földjeiteket s réteiteket s lássátok, miként vezérlett, őrzött, tartott meg, védett s áldott benneteket az Ur! Ime ismerjétek el az Ur kezét! Maradjatok parancsaitokhoz hívek s idegen Isteneknek ne szolgáljatok!! Így gondolkodtak, ekként szólának eldődei, ekként utódai, kikben a hit erős, rendíthetlen s tiszta vala!

Ekként vezérli a legfensőbb lény övéit, övéit, akik teljes bizalommal sietnek karjai közé. És mily biztos e vezérlés már magában véve! Ez nincs veszélynek kitéve; mert csakis az ő kezének engedelmeskednek az elemek! Ez nincs a csalásnak alávetve: mert ő mindentudó! Az embereket oly utakon kalauzolja, amelyeket ők sohasem ismerének! Oly helyre vezérli a halandót, amelyre ez nem is gondolt! S végre ama rendeltetéshez viszi, amely egyedüli, valódi boldogságukat létrehozni, megállapítani s megerősíteni képes!

Mindezt elismeri tisztos, erőlelkű öregünk, elismeri százezerszeres hála-köszönet kifejezéssel, amelyet az Ur keze min-

denható vezérleteért ma elrebeg. — Mindenki közölünk, aki atyát, anyát szeretve tisztelhet, boldognak érzi önmagát; míg ellenben azok, kik már csecsemős korukban az édes szülőktől, mint éltök legnagyobb kincsétől fosztatnak meg, sokszor keserű fájdalomkönyeket hullatnak. Ft. öregünknek jó szülőit az Ur magához hívá még mielőtt ismerhetendette őket. Apa- s anyanélküli árvaként sírt ő sokszor s nem volt oldala mellett bölcsejénél a jó édes anya, aki könyeit letörölhette volna. De azért az Isten keze nem hagyta el! Áldottemlékü öreganya, nagybátya fölkarolják a kisededet, nevelik, tanítják őt s észrevevén a benne rejlő tehetséget, az egyházi pályára szánják. E város falai között s édes hazánk fővárosában, Pesten, vallásosan oktattatva neveltetik, míg az Ur biztosan vezérlő keze az árvát egyháza áldozárává avattatja, amely pályán 50 éven át Isten és Szentlelke kegyelméből a ker. hivek oktatása-, az ifjuság nevelése- s kormányzásában szünni nem tudó buzgalommal s fáradozással az egyháznak hű gyermekeket s a hazának lelkes honfiakat képezett. Az Isten keze volt vele, amidőn az Ur szőlejébe küldetett, amelyben részént mint segédlelkész s karkáplán, később mint papnöveldei alkormányzó 16, mint abaligethi és kővágószőlősi lelkipásztor, s ugyanez időben mint a gödrei és szentlőrinci esperesi kerületek tanfelügyelője s esperese címz. kánoki ranggal 18 éven át működék, s az Ur keze tevékeny papjának fáradozásait mindenütt a közjó előmozdítására vezérlé. Az Ur keze volt vele, amidőn 1848-ban érdemei elismeréséül s jutalmul e székesegyház kanonokává kegyesen kineveztetett s majd ismét 1851-ben apáti címmel földiszítve 1858-ban ő méltósága a pécsi püspök által a kormányzásban helyetteséül választatott meg.* Így vezérlé az Ur keze az árvát! Az Ur, aki az ég madarairól gondoskodik s a mezők szép liliomait oly pompásan ruházza, az árvát elüljárónak rendelé, ki is alárendeltjeit komoly erélylyel párosult atyai szeretettel kormányozza s édes gyermekeiként az erény utjára vezérleni törekszik.

A mondottakból eléggé kiviláglik, hogy mily biztosan, mily boldogul vezérli az Ur hiveit! Sajnos azonban, hogy mi az Ur e vezérlő kezét oly sokszor félreismerjük, s csakis akkor, amidőn viszontagságok, nyomorok s balesetek merülnek föl, jövünk azon öntudatra, hogy egyedül az Ur keze az, amely bennünket szerencsésebben vezérel s valódilag vigasztal. Boldog azon ember, ki mellett Isten vagyon; mert csakis az ő keze vigasztal valóban!!!

* F. é. jul. hó 15.-én pedig ő Főlsége által kegyesen scopiai cím. püspökké neveztetett ki.

Határozott igazság, hogy a vigasztalás és segély az embernek épen oly szükséges, mint a mindennapi kenyér; vigasztalás és segély minden állásra nézve nélkülözhetlen; mert nincs ember, akinek itt ott az életben baja ne volt volna és épen azok, akiket gyakran a legszerencsésebbeknek tartunk, a legkevésbé sem boldogok. El fontos igazságot egykor a böles király, ki minden eldődét hatalom-, gazdagság- s fényre, úgy tekintélyre nézve is fölülmulá, nyilvánosan elismeré: „*A nap alatt minden hiúság s a lélek gyötrelme!*“ ama nagy király, akinek koronás ős atyja bucsuzásul mondá: „*Fiam, az Urat el ne hagyd, mert különben veszve vagy!*“ azaz mintha mondani akarta volna: Hatalmad s koronád téged a viszontagságok ellen nem fognak védeni! Gazdagság és tekintély a halandóság általános sorsa ellen téged nem biztosítandnak! Vigasztalás és segély után sovárgasz, ha mindjárt király vagy is! De azért még se félj s ne reszkess! Az Ur veled leend, ő erősítend, ha hiven tartod meg törvényeit; de ha elhagyd őt, örökre elvesztél; mert csak az ő keze hoz tartós vigaszt, tartós segélyt, tartós szerencsét! Ugy van K. H., csak az Ur keze s az ő Szentlelke vigasztalhat bennünket igazán, mert vigasztalása tartós. Avagy hol keressünk vigaszt, ha a nyomorok egész árja lepi el bensűnket? ha a csapások sulyja alatt nyögünk? ha a szenvedések epével töltött kelyhe csordultig megtelt? hol keressünk vigaszt és tartós segélyt? Az embereknél avagy az Istennél?

Az embereknél? — Oh mily ingadozó, bizonytalan ezek vigasza; mily jelentéktelen ezek segélye; mily kétértelműek ezek biztosításai; mily veszélyesek ezek hizelgései; mily kétséges ezek barátsága; mily önző ezek szeretete; mily habozó s ingadozó ezek hűsége! Hányszor kerestünk már embertársainknál segélyt? És midőn rájok szorultunk, mit vettünk észre? Azt, hogy el voltunk hagyva. Hányszor nyertünk barátainktól és szomszédainktól legszébb biztató szavakat s ígéreteket s midőn kenyértörésre került a dolog, mit tapasztaltunk? El voltunk hagyva! Hányszor szolgáltunk a szükség idején embertársunknak jó tanácssal s midőn mi hasonló körülmények közé jutánk, mit nyertünk? El voltunk rútol hagyva! Hány ezer lépést tőnek a becsületes szülők szeretett gyermekeikért? Hány álmatlan éjt töltének a többször veszélyben forgott gyermek nyughelye mellett? Menynyit áldoztak neveltetésök- s kiképeztetésökre, hogy majd öreg napjaikban legyen támaszuk, s mit aratnak néha e jó szülők önföläldozó odaadásuk- s szeretetökért? Koldusbotot!!! Saját szülötteiktől el vannak hagyva!! Királyok s fejedelmek kegygyel tetézik udvarno-

kaikat, s ezek hivek is míg a jóllét- és dicsőségben usznak; de mit tapasztalnak gyakran a jóltevő uralkodók, ha trónjaik ingadoznak, s ezekről néha a gonosz fondorlatok s ármányok következtében le is sodortatnak? — Árulást! Judásokat hizlaltak jótéteményeikből, mert még ezek által is elhagyatnak! — Ez az emberek vigasza és segélye sok esetben! Így vigasztal a világ!!

Egészen másként állunk az Ur vigasza- és segélyével! Kincsei kimeríthetlenség, szava szent, vigasza tartós, akarata mindenható, irgalma határt nem ismer, szeretete évezredekben át ugyanaz. Mindent tehet, amit akar s mindent akar, ami teremtményeinek üdvös. Neki mindegy, akár a szerencsétlent vigasztalni és erősíteni, akár egy világot teremteni. Kezéből jó az eső, mint a menydörgés s e kéztől függ minden boldogságunk. És e boldogság elérésére csak egy föltétel van s ez az, amit ő menydörgés és villámlás között a sinai hegyen Israel fiainak kihirdetett s ami ekként hangzik: „*Törvényeinek és parancsainak teljesítése.*“

Igéretet tőn az Ur Israel népének, hogy földjeiknek bő áldást, esőt, harmatot, fegyvereiknek győzelmet s a diadal után hatalmat adand, ha törvényeit szentül megtartják. És az Ur szent szava teljesülésbe is mene! Israel addig, míg a törvényeket megtartá, boldog, áldott s győzhetlen vala. Evégből Israel nem reszketett akkor, amidőn egész kelet borzadálylyal töltetett el. — Nabuchodonosor félelmes hadseregével a világ minden tartományát meg akará hódítani és vaspálcája alá görbeszteni. Győzelem és zsákmányok követék minden csatáját, míg végre az Istenben bizó Israel, e kis hegyi nép tántoríthatlan vitézségén megtört büszkesége. „Hogyan?“ kérdé a felbőszült hadvezér, „e kis hegyi nép mer királyom hatalmának ellenszegülni?“ „Megsemmisítem őket!“ — „Uram!“ ekként szólítá most meg egy alvezér, ki származására Israel fia, a főhadvezért, „tudd meg előbb, vajjon e nép hű maradt-e a törvényekhez. Ha úgy van, akkor az Ur keze legyen vele s te le nem győzöd. De ha a törvényt adta Istenétől elpártolt, úgy kezeidbe kerülendnek.“ Az eredmény tanuskodék az adott, de meg nem tartott jó tanács igazsága mellett. Israel törvényeit szívében szentül megőrzé s az Ur keze megvigasztalá szenvedésében s ennek segélyével az ellen vészthozó hatalmát tönkretévé. Így nyujt vigaszt és segélyt az Ur keze az őt tisztelő nemzeteknek, így egyeseknek, kiket erős hit s bizalom lelkesít. Amiért is ennek bebizonyítására történelmi adatokat hozok föl.

Nagy sebeket ejtett e haza életfáján 1242-ben a pogány

dühöngő tatárellen. A magyar történelem bizonyítása szerint a virágzó ország kietlen pusztaság lőn! Úton- útfélen rothadó holt-
tetemek, azokon élődött ragadozó állatok, fehérlő csontok, el-
pusztult helységek s ezekben kormos épületromok s csonkator-
nyok tünedeztek föl. Már mindenki a magyar nemzet végelpusz-
tulását vélte bekövetkezettnek. Azonban az Ur keze nem hagyta
elenyészni a még életben maradt, de kiszenvedett honfiakat.
Megvigasztalá Bélát, ki is a sebhelyeket meggyógyítván, Isten ke-
gyelméből, kihez s törvényeihez hű maradt, e honnak második
alapítója lőn. — A 16. században a keleten nagygyá lett Szoli-
mán magyar keresztényeinket százezrekként fűzte rabláncokra,
szívverőkből vérfürdőt készíté, megrablá e hont boldogságától,
jóllététől; de az Ur keze nem engedte e dicső nemzetet a végeny-
szetbe sodortatni; mert az ősapák hite szent s rendíthetlen vala,
s amidőn a veszély századon át nőttön nőtt s a segély legszüksé-
gesebb volt, akkor vala az Ur vigasza s segélye is legközelebb.
— Voltak édes hazánkban évtizedek, amelyek súlyos szenvedé-
sek korszakaként tünnek föl a történet évlapjain! Hogy egy bölcs
s országszerte tisztelt honfi szavával éljek: „Nyomasztólag hatott
a fájó sebekre több ízben az ellenséges indulat, amidőn minden
nap új szenvedést hozza. Isten úgy akarta, hogy szenvedjünk. A
szenvedés is édes, amidőn a bizalom még nem halt ki a szívből.“
E bizalommal fölvértezve kért s kopogtatott a nemzet s igaz, hogy
nem adatott neki s nem nyitattott meg mindjárt, talán azért, mert
először embereknél kopogtatott s kért s nem Istentől, s így meg
nem hallgatva bércék közé vonult s itt bocsátá a magyarok nagy
asszonya közbenjárása által imáját az egek Urához, hogy emelje
föl kezét áldásra s áldja meg a kérelmező zarándokseregben hű
magyar nemzetét! Az Ur keze nem rövidült meg. A keserűség po-
hara már mindinkább üresedik! Az Ur vigasztaló angyala már
leszállt s ha Istenbe bizunk, ha az ő s egyháza parancsait s a ha-
za törvényeit szentül teljesítjük, oh ekkor bizonyosan üdítő irt
nyujtand fájó sebeinkre!

Jut a szenvedésekből egyeseknek is! Szenved és pedig
igen sokat szenved szelidlelkű jó atyánk, IX. Pius, kit az isteni
gondviselés Jóbként erős próbára tőn. A karhatalomtól elhagya-
tottan áll a világ előtt, birtokterülete csak néhány mérföldre ter-
jedvén ki. De lelke nyugodt! Leóként s VII. Piusként nyugalom-
mal néz elé minden bekövetkezendő fölforgatásnak. Akarata szilárd,
jellemé törhetetlen, következetessége bámulandó. Édesen
esik atyai szívének, midőn látja, hogy a buzgó lívek, kikben hit,

remény s szeretet él, kik nem ingadozó nádszálak, nem hagyák el őt, sőt mi több a Péterfillérek millióival sietnek a szenvedő atyának enyhét, segílyt s vigaszt nyújtani. És ily pillanatokban föllelkesül tiszta szelleme s látja, hogy a legbüszkébb királyi családok csak tegnapiak az egymást követő római pápák ama sorozatához képest, mely azon pápától, ki a 19. században Napoleont fölkené, szakadatlan láncolatban fölér azon pápáig, ki a 8. században Pipint fölkenete vala. Látja lelkében a szent atya, hogy a hatalmas velencei köztársaság nincs többé; de a pápaság még mindig létezik, s noha némelyek előtt a birtokterületet illetőleg hanyatló állapotban; de szeréntem még nem romalakban, hanem IX. Pius pápát tekintve s Jézus szellemét, az élet s ifjuság teljes vidorságában. Elgondolja a szenvedő szent atya s e gondolat vigasztalja, hogy egyháza látta valamenynyi létező kormány s egyház kezdetét, s mi nem mernők állítani, hogy nem fogja látni azok végét is. Tudja a szent atya, hogy nagy és hatalmas volt az egyház, mielőtt a szászok Británia földére léptek, mielőtt a frankok a Rajnán átkeltek, midőn a görög ékesszólás még virágzó volt Antiochiában, midőn a mekkai templomban még bálványokat imádtak. Ekként érez, ekként gondolkodik a szenvedő egyházfő s ez érzelmében az Ur keze vigaszt és segílyt nyújt neki! Így vigasztal az Ur keze amint látjuk közvetlenül, de sokszor közvetve választottjai által.

Érdemteljes öregünk hányszor valál ez életben az elhagyatottaknak és szükölködőknek az Ur keze által kiszemelt s választott vigasztaló angyala? — Árva voltál s 70 év után az árvák atyja s gondnoka lettél! Mint atyjok megnyitottad ezek számára a segílyezés forrását s neveltetésüket hathatósan elősegítéd! Mint lelkipásztor hány elhagyatott szegény nyomorék s özvegynek törüléd le könyűit, amidőn tanácsesal, anyagi segílylyel siettél enyhíteni szenvedéseiket! Az Ur keze vigasztaló segílye jóltevő kezéd által működék sok helyen! Ime! a népnevelés ügye áldozatot kívánt s amidőn e virágzó megye nemes férfiai ennek hatalmas lendületet adnak, ekkor nemeskeblű öreg, ki töri meg az utat mások buzdítására? Beteg- és elaggott pályatársaink szenvedő s öreg napjaikban anyagi segílyre szorulnak s e megyében ki siettél lelkes üggytársaival sikra szállni ezek sorsát enyhítendő? A vallásos s erényes nőnevelés hatalmas tényezőiként virágzó leánytanodáinkban ki áll az ezek védői s fölkarolói sorában kegyes gondnokként? Az egyház ifju sarjadékainak nevelése a haza legnagyobb kincsei közé tartozván, az ezen intézmények hőkeblű

alapítói közül ki őrzi e drága kincset, ki védi s öregbíti vállatvetve a nagylelkű jóltevőkkel? Ha a haza hí köz-szükségleteinek fedezését honfiúi áldozatokkal létesíteni, ki rója le kedves adóját készséges buzgalommal? Ha e szép hirnévnek örvendő város betegápolói, jótékony intézetei segélyre szorulnak, a lelkes adakozók között ki vigasztaló angyala a betegek- s elhagyatottaknak? — Nem sértem ismert szerénységedet, ha állítani merem, hogy ama nagylelkű jóltevő, aki élte föelveül tűzte ki: „*Miszerént nem egyedül önmagunkért születünk a világra, hanem hogg anynyji jót, anynyji áldozatot hozunk a köztársadalomnak, amenynyit csak tehetünk!*” És e vigasztaló, segélythozó alapelv szived alapelve nemeskeblü öreg!!!

Oh K. H. vessétek ez alapelvet mélyen sziveitekbe! S e meghatározott s bebizonyult igazságot, hogy csak az Ur keze vigasztalhat valóban, irjátok föl házaitokra, mondjátok el gyermekeiteknek! Az Ur keze nélkül nincs áldás, nincs vigasz, nincs boldogság e földön! Bízunk tehát e kézben; mert csakis ez képes bennünket bizton vezérelni! Bízunk e kézben; mert csakis ez fog bennünket egyedül igazán vigasztalni.

Azért nagyérdemü öregünk kérd a mindenhatót, hogy e vezérlő, védő, vigasztaló s áldásthozó kéz atyailag kiterjesztve maradjon minden teremtménye, gyermeke s édes mindnyájunk fölött! S most lépj az Ur szent oltárához s kérd ki e hatalmas kéz örködését az egyház dicsősége föntartásaért, hogy habár hányatik is a világi gondok habjaitól, habár ostromoltatik is, ezután is mindedig bizton megállva nézze az ellene tusakodó hatalmak hajótöréseit s vaspáncéljáról megszegyentülve peregjenek vissza az üldözők nyilai és szuronyai s így megállva helyét diadalmaskodhassék! — Kérd ki az Ur keze áldását az egyház szorongatott fejére, hogy enyhüljön szívfájdalma, hegedjenek be saját fiai által okozott s igen égetően fájó sebei, hogy a szenvedések keresztjét nála minélhamarább a diadal keresztje váltsa föl. — Kérd le az Ur keze áldását a közel jövőben megkoronázandó magyar királyra, a hős magyar nemzetre, a hon javáért buzgó törekvéssel fölvertezett biboros főpapra, édes hazánk minden püspökére és a haza e kétes helyzetében s válságos napjaiban egy szebb, dicsőbb s boldogabb jövőért küzdő országos képviselők- s honatyákra, hogy a közbizalom, a kölcsönös s viszonos önzésnélküli szeretet s az eddig nélkülözött szent egyetértés kapcsa minden honfiúi szivet közelebb fűzzön a kath. egyházhoz, a királyhoz, a hazához s egymáshoz. — Kérd az Ur keze malasztal teljes áldását a pécsi me-

gye szerény, szelidlelkü s alázatos főpásztorára, ki jelen országos teendőinek halmaza között sem felejtkezék meg rólad s mai arany-misédről, hanem a távulból is lelkéből és szivéből neked mint szeretett munkatársának s helyettesének az ég bő áldását kívánván ritka s nagyszerű ünnepélyedre. Emeld kezeidet imára nagyérdemű káptalani tagtársaidért, kiket részént 60—50—40 éves barátság, részént nemes tisztelet, hála s hő szeretet fűz emberbaráti szivedhez, s akik ma menyegzői ünnepélyeden közös örömben oly édes megelőzéssel leptenek meg! Kérd az Ur keze áldását e nemeskeblű tagtársaidra, hogy ők dicső eldődeik példája után folytatott legszentebb áldozatkészségeikért az ég jutalmát, a nemzet s e város elismerését s a kegyben részesítették háláját vívják ki maguknak. — Kérd le az Ur keze áldását ama közkedvességű férfiura, aki ma 32 éves adósságát rója le imáinak leggazdagabb kamataival, amidőn e jelen ünnepélyes órában téged viszonszolgálatul az Ur oltárához vezérel! Adja az ég Ura, hogy 18 év lefolyása után e viszonszolgálat nagybecsü személyedben neki is viszonoztathassék! — Imádkozzál a pécsi megye áldozáraiért s a növendékpapságért, hogy ezek az egyház oszlopai legyenek Timotheus lángbuzgalmával, Polykarp élőhitével, sz. Márton önfeláldozása-, szal. sz. Ferencs paulai Vince lelkesültségével. — Áldd meg szerető nővéredet, akit az utánzásra méltó, tisztelettel párosult önzetlen testvéri szeretet láncá köt magadhoz s ki valamint 50 év előtt, ugy ma is szt. buzgalomtól égve vágyódik áldozári áldásod után. — Imádkozzál szép, virágzó megyénkért, a buzgó élő s megholt hivekért, egyházmegyénk minden intézeteért, hogy eme, 50 év után följánlott aranymiséd legyen mindannyiunk közjava- s hasznára! — Kérd le végre az Ur keze áldását az ide egybesereglett zarándokseregbe, hogy áldja az Ur keze őket, mezőinket, réteinket, szántóföldjeinket, áldja meg a boldogokat, a szegényeket, de még elleneinket is!!!

Ur Isten! Szentlelked ereje szálljon le s áldja meg öreg szolgádat! Adj az évek sorából tevékeny buzgalma gyakorlására még sokat, jótékonysága jutalmaul még többet, s ha egykor magadhoz hívandod, oh ugy engedd, legyen halála szelid, szent, mint az igazak halála s jutalma a hervadhatlan mennyei korona. Legyen ekkor is az Ur keze vezére, aki maradjon velünk is mindörökre! Amen!!!

178353

